

Dvanácte vrchů ten strom má

Kramářské a poutní tisky s náboženskou tematikou

V Brně 12. května 2022

Výstava představuje na pozadí křesťanského liturgického roku známé i méně známé postavy svatých i různé svátky a jejich reflexi v kramářských písních a lidové kultuře. K nejpočetnějším náleží skladby spjaté s písňovou tvorbou publikovanou v kancionálech, k nejvýraznějším patří písně rozjímavé, prosebné či modlitební, spíše vyprávěcí ráz mají písně o světcích a světicích, nechybí ani typické písně poutní.

Náboženské kramářské písně jsou mezi kramářskými tisky zastoupeny nejčastěji. V širokém spektru témat sledovaly potřeby duchovního života společnosti, ať už se týkaly víry prožívané individuálně nebo v kolektivu při nejrůznějších příležitostech. Jejich žánrové vymezení je obtížné, není výjimkou, že mísí prvky epické a lyrické, inspirují se i dramatickými postupy.

K nejpočetnějším patří písně spjaté s písňovou tvorbou publikovanou v kancionálech. Tematicky bývají spojeny s církevním rokem, jsou to např. písně adventní, vánoční či pašijové. Také forma bývá pestrá – často se inspirují podobou i obrazností latinské duchovní lyriky jako jsou litanie, plankty nebo hymny.

K nejvýraznějším typům patří písně rozjímavé, prosebné či modlitební. Písně o světcích a světicích mají zase spíše vyprávěcí ráz, čerpají z legend, ožívují příběhy postav z Bible či apokryfů.

Specifickou skupinou jsou písně poutní, vázané na průběh pouti na posvátné místo, v našem prostředí spjaté především s kultem Panny Marie, ale i dalšími, lokálně uctívanými světci.

Oblíbené písně byly vydávány opakovaně, někdy i v průběhu dvou až tří století. Je zajímavé pozorovat, jak se měnily průchodem odlišným konfesijním prostředím, přizpůsobovaly se různým účelům. Tyto skutečnosti stejně jako kontakt s lidovou slovesností vedly k jejich výrazné textové variantnosti.

Výstava prostřednictvím textového, obrazového, notového a trojrozměrného materiálu propojuje na první pohled nesouvisející, zdánlivě neaktuální témata s reálným životem a současností.

Výstavu doprovází interaktivní dotyková obrazovka a videosmyčka.

Výstava **Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky s náboženskou tematikou** vznikla za podpory Ministerstva kultury ČR, v rámci projektu NAKI.

Tiskový a PR servis MZM:

Barbora Onderková, bonderkova@mzm.cz, tel. +420 602 812 682

Autorka výstavy:

PhDr. Jana Poláková, Ph.D., jpolakova@mzm.cz, tel. +420 702 051 300